

**Documentaire 'Erasing David':
David Bond zoekt zijn privacy terug
en verdwijnt een maand van de radar**

'Op 21 november 2006 was u kwaad'

Elke dag wordt de Brit David Bond honderden keren gefilmd, zijn persoonlijke gegevens zijn opgeslagen in zeker 700 databanken. Is het nog mogelijk je te onttrekken aan het alziende oog van onze maatschappij? Bond neemt de proef op de som, duikt een maand onder met een camera en geeft privédetectives de opdracht hem terug te vinden. Erasing David is het verhaal van een man die zichzelf wilde uitwissen, maar daar niet in slaagde.

Door Lotte Beckers

De Liga voor Mensenrechten, die campagne voert voor ons recht op privacy, toonde Erasing David op het Filmfestival van Gent. In een interview met De Morgen reconstrueert Bond zijn verhaal aan de hand van fragmenten uit de documentaire.

"Het Verenigd Koninkrijk is het derde meest gesurveilleerde land, na China en Rusland. Ze zeggen: wie niets te verbergen heeft, heeft niets te vrezen. Maar wat kunnen andere mensen met mijn gegevens? Om dat uit te vissen, laat ik mijn leven achter en verdwijn ik. Met niets meer dan mijn naam en foto om van te vertrekken, gaan privédetectives jacht op me maken. Ze krijgen dertig dagen."
(uit 'Erasing David')

November 2007. Net als 25 miljoen landgenoten krijgt de Brit David Bond (38) een onrustwekkende brief in de bus. "Beste mijnheer Bond, onze verontschuldigingen. Een bestand met daarin data over families, waaronder de uwe, is verloren. Het bestand bevat uw naam en dat van uw kind, de geboortedatum, uw adres en uw bankgegevens." De brief was afkomstig van het Britse Child Benefit Office, dat gegevens bijhoudt over alle Britten jonger dan 16. Bij Bond gaan op dat moment de alarmbellen af.

Alleen al in een straal van 100 meter rond zijn huis telde Bond 200 bewakingscamera's. Hij schreef tachtig overheidsinstanties en bedrijven aan en vroeg de informatie op die ze over hem bijhielden. Dikke pakken papier kreeg hij teruggestuurd. "De enige manier om veilig te zijn is te bivakkeren midden in een bos."

Elke Belg staat geregistreerd in minstens 300 databanken, voor Britten loopt dat zelfs op tot

700. Je googelt een restaurant, checkt je mail, stuurt een sms, stelt je gps in, betaalt in de supermarkt met je bankkaart, bestelt online een boek, scant je metrokaart. En al die gegevens worden ergens opgeslagen.

"Het is ontstellend hoeveel informatie over mij bekend is", blikst Bond terug. "En het wordt almaar meer. Niet dat iemand je vraagt of het mag, ze doen het gewoon." Soms relevante informatie, soms het absurdsten eerst, zo blijkt ook uit Erasing David.

"Seemed angry", heeft een klantenlijnmedewerker op 21 november 2006 als commentaar opgeschreven over Bond. "Dat is zelfs meer informatie dan ik heb, ik weet niet meer hoe ik me voelde op 21 november 2006", zegt die laconiek. "Google, Facebook, de supermarkt waar je winkelt met elektronische klantenkaart: de grootste databanken zijn in handen van privébedrijven die zich hullen in een waas van onduidelijkheid en privacyverklaringen van 50 pagina's lang die niemand leest. Ze presenteren zich als een gezellige, vriendelijke club waarvan je lid kunt worden, maar het gaat louter om een financiële transactie. Ze krijgen de rechten op je foto's, of kennen in detail je consumptiepatroon. Kennis is macht, en hier wordt grof geld gemaakt."

"Massale dataverzameling is een relatief nieuw fenomeen. De echte tragedies moeten nog komen."

"Een instantie die gegevens opvraagt, presenteert zich als betrouwbaar. Maar de recente geschiedenis toont aan dat enige kritische ingesteldheid geen slecht idee is", aldus Bond. "Hoe weet ik dat er over twintig jaar niet plots andere normen gelden over wat acceptabel gedrag is? Het NHS wil mijn hele medische geschiedenis documenteren in een databank die toegankelijk is voor 400.000 mensen in de gezondheidssector. Om me beter te helpen. Maar waarvoor worden

die gegevens gebruikt, nu of later? Om ex-rokers meer te laten betalen voor hun verzekering? Om werkgevers te laten nagaan of een sollicitant een voorgeschiedenis van mentale problemen kent? Wat als Google verkocht wordt aan een ander bedrijf? Wat is die van plan met de lijst van mijn zoekacties?”

In Erasing David getuigt een jonge vrouw hoe ze bij een sollicitatie ontdekte dat ze een strafblad had. Oeps, foutje in het systeem, maar wel een dat na jaren nog steeds niet is rechtgezet. Simon Bunce werd dan weer het slachtoffer van een bende die met zijn kredietkaart inlogde op een site vol kinderporno. Tijdens een grootschalige politieactie wordt Bunce opgepakt, onterecht zal later blijken. 39 andere slachtoffers, diezelfde dag onterecht opgepakt voor dezelfde feiten, zullen nadien zelfmoord plegen. De eerste slachtoffers van de databasemaatschappij, zegt Bond. “Er zijn tal van voorbeelden van mensen die hun gegevens toevertrouwen aan derden. Maar databanken zijn niet vrij van fouten en soms worden gegevens misbruikt. Mensen raken hierdoor erg beschadigd, zien hun leven verwoest. En ik vrees dat we nog maar aan het topje van de ijsberg staan.”

| “Hoe meer camera’s, hoe meer angst.”

Het grootste schandaal noemt Bond de opmars van veiligheidscamera’s. “De overheid wordt misleid door bedrijven die hen de silver bullet aanbieden tegen misdaad, tegen gezondheidsvraagstukken. ‘Zodra je dit speeltje hebt, wordt alles makkelijker.’ Politici die hier op ingaan, weigeren de complexiteit van maatschappelijke problemen te erkennen. Groot-Brittannië telt 5 miljoen bewakingscamera’s, en misdaad is niet significant gedaald. Het werkt zelfs contraproductief: hoe meer camera’s, hoe meer potentieel gevaar we zien. De technologie maakt ons paranoïde en geeft ons een fundamenteel ongemakkelijk gevoel.”

Dergelijke technologie sijpelt almaar dieper ons dagelijkse leven in, omdat de producenten ervan constant op zoek zijn naar nieuwe afzetmarkten. Maar vingerwijzen naar de verkopers van beveiligingstechnologie doet Bond niet. “Gladde verkopers zijn van alle tijden. Probleem is eerder onze eigen ontvankelijkheid, hoe we stukjes plastic en chips omarmen omdat het makkelijk is en bestaat. Er zijn scholen waar de leerlingen ’s ochtends hun aanwezigheid bevestigen via vingerafdruktechnologie die ontwikkeld is voor Abu Graib, en vele ouders zien geen bezwaar. Dit

is geen groot masterplan, opgezet door slechteriken om onze privacy af te nemen, we zijn zelf mee verantwoordelijk.”

Evenmin valt alles toe te schrijven aan 11 september 2001. “We hebben een zekere trots, een bepaalde terughoudendheid verloren. We zijn het plezier van een private, individuele ervaring kwijt. Vroeger kon je een slecht boek lenen uit de bibliotheek, en niemand die het wist. Nu staat het wellicht voor eeuwig opgeslagen op een of andere computer.”

Terwijl Bond van de radar verdwijnt, klikken twee privédetectives op zijn LinkedIn-account en snuffelen ze in zijn vuilbak. Het één leidt naar het ander, en niet veel later hangt heel Bonds leven met punaises aan hun muur, tot en met kinderfoto’s van zijn moeder toe.

Na de kloppjacht bezoekt Bond het kantoor van de detectives. Zijn mond valt open. “Overal laat je fragmenten van jezelf achter. Maar het geheel is meer dan de som van zijn delen. Op luttele weken tijd hadden de detectives heel mijn leven in kaart gebracht. If you have nothing to hide, you have nothing to fear. Ik heb niets te verbergen. Maar daarom wil ik nog niet bloot lopen. Het voelde invasief. Datarape, noemt mijn vrouw het.”

“Ik weiger nu al een jaar onnodige gegevens vrij te geven, of ik geef foute informatie op. Op geen enkel moment heb ik me daardoor minder veilig gevoeld, of hinder ondervonden. Onlangs ben ik verhuisd, toen ik belde voor mijn gasaansluiting moest ik mijn geboortedatum en moeders naam geven. Mensen beseffen het precies niet, maar je kunt gerust vragen: ‘waarom?’. ‘Om u beter te bedienen’, antwoorden ze dan, maar dat betekent evenveel als: zo maken we een profiel van u op, verkopen we dat door aan anderen of proberen we u later bepaalde producten aan te smeren. Ze vragen die informatie niet om mij beter te dienen, maar voor hun eigen profijt.”

“De strijd voor onze privacy is een van de belangrijkste gevechten van onze generatie. De scheidingslijn tussen overheid, bedrijf en individu moet duidelijk blijven. Door informatie niet te geven neem je stelling in. Met nieuwe wetten moet je niet schermen, met zo’n case by case-aanpak hol je hopeloos achter de feiten aan. Het gaat om een attitude.”

“De strijd voor onze privacy is een van de belangrijkste gevechten van onze generatie”

www.erasingdavid.com
www.winuwprivacy.be